

Pöytäkirja 4/2010

Paikkatietoasiain neuvottelukunnan kokous

Aika: Perjantai 3.12.2010 klo 9-11:30

Paikka: Maa- ja metsätalousministeriö, kokousshuone 3, Hallituskatu 3, Helsinki

Läsnä:

Puheenjohtaja:

Antti Vertanen, maa- ja metsätalousministeriö

Jäsenet (tai henkilökohtaiset varahenkilöt):

Mika Leivo, yksikön johtaja, Affecto Finland Oy, Karttakeskus

Olli Lopmeri, sisäasiainministeriö (varahenkilö)

Mirja Metsälä, kiinteistöinsinööri, Espoon kaupunki (varahenkilö)

Risto Nuuros, maanmittausneuvos, Maanmittauslaitos

Kristiina Soini, tietohallintojohtaja, Suomen ympäristökeskus

Marja Tammilehto-Luode, kehittämisspäälikkö, Tilastokeskus

Satu Tolonen, erikoissuunnittelija, työ- ja elinkeinoministeriö

Juha Tiihonen, Liikennevirasto (varahenkilö)

Tuuli Toivonen, yliopistonlehtori, Helsingin yliopisto

Jukka Uusitalo, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö

Juha Vuorimies, tietohuoltopäälikkö, ympäristöministeriö

Seppo Öörni, liikenneneuvos, liikenne- ja viestintäministeriö

Asiantuntijat:

Lassi Lehto, Geodeettinen laitos (varahenkilö)

Sihteerit:

Antti Rainio, johtava asiantuntija, Maanmittauslaitos

Antti Saarikoski, vastuualuepäälikkö, Maanmittauslaitos

Poissa:

Sami Heikkilä, erityisasiantuntija, puolustusministeriö

Matti Holopainen, maankäytön asiantuntija, Suomen Kuntaliitto

Sari Kauppinen, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö

Henry Kvarnström, insinöörieversti, Pääesikunta/tiedustelukeskus (asiantuntija)

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.

1. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin ennalta lähetetyssä muodossa, liite 1.

2. Edellisen kokouksen muistio

Neuvottelukunnan kokouksen 20.9.2010 muistio hyväksyttiin muutoksitta.

3. Tilannekatsaus

Puheenjohtaja Antti Vertanen totesi, että Inspire-komitean kokouksen 16.12.2010 aiheita ovat mm. jäsenmaiden raportointi 2010, IOC TF (Initial Operating Capability Task Force), direktiivin liitteiden II&III tietotuotemäärittelyjen edistyminen sekä paikkatiedon laatua ja paikkatietopalveluja koskevat mahdolliset toimeenpanosäännöt.

Sihteeri Antti Rainio kävi läpi ajankohtaisia asioita kalvosarjan avulla, liite 2.

Komissio on kääntänyt kansallisen raportin englannin kielelle ja käännökseen on lähetetty kommentit.

Todettiin, että Inspire-sihteeristö tarkistaa vielä komission kääntämän aineistoluetellon, mutta kansalliseen luetteloon tehdyt muutokset välitetään komissiolle vasta toukokuussa seuranta-tiedon toimittamisen yhteydessä.

Maanmittauslaitos on toteuttanut hakupalvelun lähes Inspire-vaatimusten mukaisesti ja vaatimukset saavutettaneen tammikuussa tehtävän versiopäivityksen avulla; vaatimukset tulee saavuttaa 9.11.2011 mennessä.

Todettiin, että metatietojen kokoaminen määräaikaan 1.12.2010 mennessä on toteutunut hyvin, kun kaikkien luettelon mukaisten Inspire-liitteiden I&II valtakunnallisten aineistojen metatiedot sekä 21 kaupungin aineistojen metatiedot on liitetty hakupalveluun.

Todettiin, että osapuolia ohjeistetaan palvelujen metatietojen liittämiseen hakupalveluun.

Inspire-tietotuotteiden tuottamisen yhteistyön alustavat suunnitelmat ovat valmistuneet, yhteenveto, liite 3. Työn yhteydessä on kirjattu muutosehdotuksia aineistoluettelo, liite 3a. Todettiin, että Inspire-tuotteiden tukemisen pitkät siirtymäajat eivät aiheuta tässä vaiheessa painetta, mutta kansallisten aineistojen saattaminen rajapintapalveluihin tiukkojen aikataulujen mukaan vaatii paikkatietoa hallinnoivien viranomaisten osalta merkittäviä panoksia.

Hyväksyttiin ehdotukset muutoksiksi kansalliseen aineistoluettelo, liite 4.

Hyväksytty aineistoluettelo, liite 4a, toimii Inspire-seurantatiedon pohjana vuoden 2010 osalta.

SADe-ohjelman Rakennetun ympäristön ja asumisen palvelukokonaisuuden esiselvitys on valmistumassa ja sitä käsitellään JUHTAssa joulukuun puolivälissä. Osana kokonaisuutta on valmistunut Karttaliittymä-esiselvitys, joka toimitetaan tiedoksi neuvottelukunnalle.

Maanmittauslaitos suunnittelee käynnistävänsä karttaliittymäpalvelujen kehittämisverkoston avoimen lähdekoodin kehittämisen yhteistyöfoorumiksi, liite 5.

Keskustelussa ehdotettiin, että kehittämisverkosto voisi toimia Inspire-verkoston yhteydessä.

4. Tietohallintolaki ja arkkitehtuurityö

Neuvotteleva virkamies Jukka Uusitalo valtiovarainministeriöstä alusti ehdotuksesta tietohallintolaiksi ja julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin laatimisesta sekä perustietojen rajapintapalvelujen määrittelystä, kalvot, liite 6.

Ehdotetun [tietohallinnon yhteentoimivuuslain](#) on tavoiteltu tulevan voimaan 1.1.2011 ja se on parhaillaan [käsiteltävänä](#) eduskunnassa.

Valtiovarainministeriön roolina on huolehtia julkisen hallinnon tietohallinnon yleisestä ohjauksesta ja kokonaisarkkitehtuurimenetelmän soveltamisesta sekä yhteisten palvelujen ohjauksesta. Lain perusteella voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella JUHTAn antaman, tietojärjestelmien yhteentoimivuutta koskevan suosituksen soveltamisesta julkisen hallinnon osapuolia velvoittavana standardina.

Jokaisen viranomaisen on suunniteltava ja kuvattava yhteentoimivuuteen tähtäävä kokonaisarkkitehtuurinsa noudattaen koko julkista hallintoa ja viranomaisen omaa toimialaa koskevia määrittelyjä. Kunkin ministeriön on toimialallaan huolehdittava tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta ja yhteistyössä toisten ministeriöiden kanssa sovittava toimialojen välisten yhteentoimivuuden esteiden poistamisesta. Yhteentoimivuuden toteuttamisen aikataulut annetaan asetuksella.

Laki tähtää yhteisten tietovarantojen hyödyntämiseen mm. väestö-, kiinteistö- sekä yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä ja maastotietojärjestelmästä. Lain mukaan sähköisen asioinnin toteuttamiseen viranomaisen on viimeistään siirtymäajan jälkeen käytettävä yhteisiä tukipalveluja ja ratkaisuja, joista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Uusitalo jatkoi esittelemällä kokonaisarkkitehtuurimenetelmää ja Valtasa-hankkeen tuloksia. Kokonaisarkkitehtuurimenetelmässä on neljä näkökulmaa eli toiminta, tiedot, tietojärjestelmät ja teknologia. Arkkitehtuuri on kokonaisuuden hallinnan ohjausväline, jolla ohjataan mm. kehittämissuunnitelmien valintaa ja suunnittelua tavoitteena toimintalähtöinen tieto- ja viestintäteknikan ratkaisujen kehittäminen.

[Valtasa](#)-hankkeen tavoitteena on ollut määritellä ja kuvata valtiotason arkkitehtuuri keskittyen siihen, mikä on osapuolille yhteistä. Hankkeessa on otettu huomioon koko julkisen hallinnon näkökulma. Projektien tulokset on julkaistu marraskuussa. Keskeisiä tuloksia ovat arkkitehtuuriperiaatteet, julkisen hallinnon toiminta-arkkitehtuuri ja tietoarkkitehtuuri sekä metatietoarkki-

tehtuuri, joka kattaa julkisen hallinnon metatietopalvelun ja metatietovarannot. Projektien tulosten pohjalta muotoillaan julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin ja valtionhallinnon kokonaisarkkitehtuurin luonnosversiot, jotka lähetetään lausuntokierrokselle ensimmäisten virallisten versioiden aikaansaamiseksi.

Uusitalo esitteli vielä valtiovarainministeriön 11.2.2010 asettaman Julkishallinnon perustietovarantojen rajapinnat -työryhmän ([PERA](#)) työtä. Tehtävänä on määritellä arkkitehtuuriratkaisu perustietovarantojen rajapintapalveluiden toteuttamiselle. Keskeistä on sovellusten välinen yhteentoimivuus web services -palvelujen avulla. Työ valmistuu vuonna 2011, mutta välituloksia on jo tarjolla.

Todettiin, että Inspire-direktiivin toimeenpano edistää yhteentoimivuuden toteuttamista ja että olisi tarpeen kuvata Inspire-arkkitehtuuri osana kokonaisarkkitehtuuria sekä Inspiren mukaiset rajapintapalvelut (csw, wms, wfs, ...) teknisenä arkkitehtuuriratkaisuna.

5. Kansallisen paikkatietostrategian toimeenpano

[Kansallinen paikkatietostrategia](#) on julkaistu maa- ja metsätalousministeriön julkaisusarjassa (3/2010) sekä painettuna että verkkojulkaisuna. Varsinaisen strategiatekstin lisäksi julkaisussa on case-artikkeleja konkretisoimassa paikkatietojen asemaa ja hyödyntämistä yhteiskunnassa.

Maa- ja metsätalousministeriö on varannut määrärahan strategian toimeenpanon ja seurannan edistämiseksi ja pyrkii käynnistämään työn vielä vuoden 2010 aikana. Toimeenpanoa on tarkoitus tarkastella vision, päämäärien (4), tavoitteiden (14) sekä osatavoitteiden (50-70) tasolla. Näistä kirjataan tunnistettavat toimenpiteet, hankkeet ja osapuolet ja seurataan määräajoin toimeenpanon edistymistä. Lisäksi tunnistetaan ja otetaan käyttöön keskeiset toimeenpanoa ja toteutumista kuvaavat mittarit hyödyntäen mm. Inspire-seurantatiedon keruuta. Tavoitteiden osalta kirjataan parhaita käytäntöjä ja tavoitteiden saavuttamisen esteitä. Strategian toimeenpanossa ja sen seurannassa pyritään laajaan Inspire-verkoston osallistumiseen samoin kuin strategian laadinnassakin.

6. Kartastoalan strategia

Puheenjohtaja Antti Vertanen esitteli luonnoksen yleisten kartastotöiden strategiaksi vuosille 2011–2020 otsikolla Maastotietojärjestelmä kovaan käyttöön. Strategia on ennen muuta ministeriön tulosohjauksen väline. Strategia määrittelee maastotietojärjestelmän yhteiskunnan yhtenä perustietovarantona kuvaamaan tieto-, palvelu- ja toimintakokonaisuutta, jonka avulla perusmaastotietoa ja -karttoja tuotetaan, hallitaan ja jaetaan käyttäjille. Maastotietojärjestelmän keskeiset osa-alueet ovat valtakunnallinen koordinaatti- ja korkeusjärjestelmä, maastotietokanta, yleiset karttatuotteet, sähköiset tietopalvelut ja käyttäjien tukipalvelut. Visiona on, että kansalaisten, yritysten ja julkisen hallinnon käytössä on keskeytyksettä riittävän luotettavia ja yhtenäisiä perusmaastotietoja ja karttatuotteita sekä niihin liittyviä tietopalveluita koko maasta. Tiedon laatuvaatimukset kasvavat ja uusi teknologia mm. laserkeilaus antaa mahdollisuuksia tuottaa aiempaa tarkempaa ja ajantasaisempaa tietoa.

Strategia on tarkoitus julkaista vielä vuoden 2010 aikana.

Keskustelussa erityisesti laserkeilauksen ja muun sensoriteknikan mahdollisuudet nähtiin strategiakaudesta hyvin oleellisina. Kuntien ja valtionhallinnon yhteistyötä pidettiin järjestelmän ja maastotietojen ylläpidon kannalta keskeisenä, mutta myös kansalaisten ja yhteisöjen roolia pidettiin jatkossa merkittävänä. Keskustelussa tuotiin esiin, että tutkimus pitäisi nähdä myös maastotietojen hyödyntäjänä ja ylläpitoe tukevana toimintana, joka voi tuoda esiin mm. uusia tietotarpeita sekä tietoaaineistojen laatuvaatimuksia. Myös historiatiedon hallinnalla nähtiin tulevaisuudessa aiempaa suurempi merkitys.

7. Seuraavan kokouksen ajankohta ja asiat

Neuvottelukunnan seuraavan kokouksen aiheiksi sovittiin paikkatietostrategian ja Inspire-direktiivin toimeenpanon seuranta sekä kansallisen tietopolitiikan muotoutuminen. Seuraava kokous pidetään maaliskuun alkupuolella ja tätä seuraava toukokuun alussa.

8. Muut asiat

Puheenjohtaja totesi, että Inspire-direktiivin voimaan saattava laki on tulossa voimaan Ahvenanmaalla ja kansallisten tukipalvelujen hyödyntämiseen tulee lisää kysyntää ruotsin kielellä.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:30.